

STUDIECENTRUM TOT HERVORMING VAN DE STAAT, kwam als vereniging zonder winst-oogmerk tot stand op 17 september 1936.

Het doel was : „bestuderen en bekendmaken van hervormingen strekkende om het parlementair regime aan te passen aan de nieuwe toestanden op politiek, economisch en sociaal gebied”. In feite was het initiatief uitgegaan van de tweede regering-Van Zeeland, die de oprichting ervan in haar regeringsverklaring van 24 juni 1936 had aangekondigd. De werkzaamheden werden verdeeld over een achttal commissies die - desnoods in sub-commissies - o.a. de volgende problemen bestudeerden : uitvoerende macht, parlementaire werkmethode, grondwettelijke vrijheden, plaatselijke machten, rechterlijke macht. In september 1937 kwam het eindverslag klaar. De vijfde commissie bestudeerde het probleem van de „communautaire dualiteit” van het land onder voorzitterschap van graaf L. de Lichtervelde en met P. Wigny en D. van Puyvelde als secretarissen. De commissie kwam tot het besluit dat de staat de cultuurgemeenschappen moest erkennen en de volledige ontplooiing ervan moest verzekeren, de internationale, economische en psychologische realiteit van de „Belgische natie” inachtnemend. De Vlamingen die de volksgemeenschap stelden boven de natie, moesten teruggewonnen worden. Daartoe moest men de taalwetten loyaal toepassen. Dan zouden „de Vlamingen de moed vinden om te wachten, indien zij er zeker van waren dat hun geduld zou beloond worden”. Het federalisme werd in de commissie alleen verdedigd door G. Romsee, hoewel het beginselakkoord KVV-VNV (Katholieke Vlaamsche Volkspartij - Vlaamsch Nationaal Verbond) van 8 december 1936 zich, zij het vaag, daarvoor uitgesproken had. Het verslag van de commissie bevatte een opmerkelijke nota van Lode Claes (lid van de jongerencommissie) over de Vlaamse stromingen tegenover de hervorming van de staat. Wel werd door de commissie het beginsel van de cultuur-autonomie unaniem goedgekeurd.

WERKEN : *La réforme de l'Etat. Conclusions du Centre d'Etudes pour la Réforme de l'Etat* (1937); - *La Réforme de l'Etat. Conclusions additionnelles* (1938).

LITERATUUR : N. Storme, *De vooroorlogse pogingen tot hervorming van de staat in Liber Amicorum August De Schryver Minister van Staat* (1968, p. 656-669).

GUIDO PROVOOST